

Specialskolan: elever per 15 oktober 2012

UF0122

I denna beskrivning redovisas först allmänna uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

A	Allmänna uppgifter	2
A.1	Ämnesområde	2
A.2	Statistikområde	2
A.3	SOS-klassificering	2
A.4	Statistikansvarig	2
A.5	Statistikproducent	2
A.6	Uppgiftsskyldighet	3
A.7	Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8	Gallringsföreskrifter	3
A.9	EU-reglering	3
A.10	Syfte och historik	3
A.11	Statistikanvändning	3
A.12	Uppläggning och genomförande	3
A.13	Internationell rapportering	4
A.14	Planerade förändringar i kommande undersökningar	4
B	Kvalitetsdeklaration	4
B.0	Inledning	4
B.1	Innehåll	5
1.1	Statistiska målstorheter	5
1.1.1	Objekt och population	5
1.1.2	Variabler	5
1.1.3	Statistiska mått	6
1.1.4	Redovisningsgrupper	6
1.1.5	Referenstider	6
1.2	Fullständighet	7
B.2	Tillförlitlighet	7
2.1	Tillförlitlighet totalt	7
2.2	Osäkerhetskällor	7
2.2.2	Ramtäckning	7
2.2.3	Mätning	7
2.2.4	Svarsbortfall	7
2.2.5	Bearbetning	8
2.2.6	Modellantaganden	8
2.3	Redovisning av osäkerhetsmått	8

B.3	Aktualitet	9
3.1	Frekvens	9
3.2	Framställningstid.....	9
3.3	Punktlighet	9
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9
4.1	Jämförbarhet över tiden.....	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	9
B.5	Tillgänglighet och förståelighet	10
5.1	Spridningsformer.....	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation.....	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster.....	10

A Allmänna uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Utbildning och forskning

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Skolväsende och barnomsorg

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS) Ja

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se Förordningen om den officiella statistiken (2001:100).

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Skolverket
Postadress: 106 20 Stockholm
Besöksadress: Fleminggatan 14
Kontaktperson: Christina Sandström
Telefon: 08-527 332 00
Telefax:
E-post: fornamn.efternamn@skolverket.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: 701 89 Örebro
Besöksadress: Klostergatan 23
Kontaktperson: Anna Andersson
Telefon: 019-17 60 00
Telefax: 019-17 63 48
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken (SFS 2001: 99) och enligt föreskrifter i SKOLFS 2011:142 samt ändringsföreskrifter 2003:24, 2004:24, 2007:36, 2008:24, 2009:23, 2009:39 samt 2012:91.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Insamlingen baseras på aggregerad data, vilket innebär att inga individuppgifter förekommer.

A.8 Gallringsföreskrifter

Databärande medium (blanketter, disketter och filer) från uppgiftslämnare makuleras efter 2 år.

A.9 EU-reglering

Statistiken berörs inte av någon EU-reglering.

A.10 Syfte och historik

Uppgifterna utgör en del i Skolverkets nationella uppföljningssystem för skolektorn. Syftet med uppföljningssystemet är att det skall ge en samlad bild av skolans verksamhet och vara underlag för uppföljning och utvärdering på nationell och lokal nivå.

Uppgifterna om specialskolan har samlats in av SCB på tämligen likartat sätt sedan 1992. Tidigare gjordes insamling av elevuppgifter om specialskolan av Skolöverstyrelsen.

A.11 Statistikanvändning

De viktigaste användarna är Skolverket (det nationella uppföljningssystemet samt den officiella statistiken), Statens skolinspektion, Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM), Utbildningsdepartementet, liksom skolor, kommuner, företag, forskare och massmedia. Uppgifterna i registret används också till den internationella rapporteringen av utbildningsindikatorer till Eurostat och OECD.

A.12 Uppläggning och genomförande

Undersökningsramen för insamlingen av uppgifterna är SCB:s register över skolor. Det är en totalundersökning och uppgifter hämtas därmed från alla aktiva specialskolor. Insamlingen görs en gång varje år med mätdatum 15 oktober eller närliggande vardag.

Ett informationsbrev (s.k. missiv) skickas ut till samtliga uppgiftslämnare och statistikinsamlingen sker sedan genom att uppgifterna registreras via SIV, som är SCB:s verktyg för elektronisk insamling. Uppgifterna som samlas in är på gruppnivå och inga personuppgifter förekommer. Via SIV sker även viss granskning i samband med registreringen. Efter att uppgifterna kommit in till SCB genomförs ytterligare granskning av materialet och kontakt tas med skolorna för vissa upprättningar och kompletteringar. Påminnelser skickas ut till dem som inte lämnar in i tid.

När insamling och granskning är klar påbörjas arbetet med att sammanställa uppgifterna till ett register, vilket statistiken sedan skapas ifrån. För statistiken avseende elever i specialskolan innehåller registret enbart aggregerade uppgifter och inga personuppgifter förekommer. När statistiksammanställningen är granskad och klar publiceras statistiken på Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

A.13 Internationell rapportering

Rapportering sker till OECD och Eurostat. Statistiken ingår även i Nordisk statistisk årsbok.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

Det finns planer att fr.o.m. läsåret 2013/14 utöka statistiken med antalet elever som studerar enligt särskolans kursplaner.

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

SCB deklarerar kvaliteten i sina undersökningar enligt ett kvalitetsbegrepp som består av fem huvudkomponenter:

- (1) **Innehåll**, som framför allt gäller statistikens målstorheter.
- (2) **Tillförlitlighet**, som avser osäkerhetskällor och hur dessa påverkar statistiken.
- (3) **Aktualitet**, som omfattar tidsaspekter som spelar roll för hur väl statistiken beskriver nuläget.
- (4) **Jämförbarhet och sammanvändbarhet**, som avser möjligheter till jämförelser, över tiden och mellan grupper, samt till att använda statistiken tillsammans med annan statistik.
- (5) **Tillgänglighet och förståelighet**, som avser statistikens fysiska tillgänglighet och dess förståelighet.

För mer information om kvalitetsbegreppet för officiell statistik och en mer detaljerad redovisning av innebörden i de fem huvudkomponenterna, se rapporten *Kvalitetsbegrepp och riktlinjer för kvalitetsdeklaration av officiell statistik (MIS2001:1)* i serien *Meddelande i samordningsfrågor för Sveriges officiella statistik*. Publikationen finns på SCB:s webbplats.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Insamlingsobjekt är aktiva specialskolor, vilka hämtas från SCB:s register över skolor. Observationsobjekt är elever i specialskolans årskurs 1–10 och undersökningens population omfattar samtliga elever i årskurs 1–10 inom specialskolan. Insamlingen omfattar dock även uppgifter om elever i fritidshem samt förskoleklasser med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) som huvudman. Dessa uppgifter redovisas sedan som del av statistiken över förskoleklasser respektive fritidshem.

1.1.2 Variabler

Följande variabler publiceras i statistiken över specialskolans årskurs 1–10:

Årskurs

Deltagare i undervisning i annat modersmål än svenska

Boendeform

Elever bosatta i annan kommun

Antal hemkommuner

Följande uppgifter ligger till grund för statistiken över elever i specialskolans årskurs 1–10:

Skolkod	Identitetskod för skola enligt SCB:s skolregister.
Skolkommun	Kommun för skola enligt skolkoden.
Typ av skola	Avser om skolan är en regionskola eller en riksskola.
Kön	Antal elever fördelat efter kön.
Årskurs	Antal elever fördelat efter årskurs 1-10.
Boendeform	Antal elever fördelat efter boendeformerna föräldrahem, annat enskilt hem och elevhem.
Deltagare i undervisning i annat modersmål än svenska	Antal elever fördelat efter deltagande i undervisning i annat modersmål än svenska uppdelat på språk.
Hemkommun	Antal elever fördelat efter hemkommun, i de fall som denna ej är densamma som skolkommunen.

Utöver ovanstående samlas även följande uppgifter in:

Elever i specialskolans årskurs 1–10:

Ålder Antal elever fördelat efter åldersgrupperna 7 år, 8-16 år samt 17 år och äldre.

Berättigade till undervisning i annat modersmål än svenska Antal elever berättigade till undervisning i annat modersmål än svenska uppdelat på språk.

Elever i förskoleklass med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) som huvudman:

Kön Antal elever fördelat efter kön.

Ålder Antal elever fördelat efter åldersgrupperna 5 år eller yngre, 6 år samt 7 år eller äldre.

Berättigade till undervisning i annat modersmål än svenska Antal elever berättigade till undervisning i annat modersmål än svenska uppdelat på språk.

Deltagare i undervisning i annat modersmål än svenska Antal elever fördelat efter deltagande i undervisning i annat modersmål än svenska uppdelat på språk.

Elever i fritidshem med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) som huvudman:

Avdelningar Antal avdelningar på fritidshemmet.

Kön Antal elever fördelat efter kön.

Ålder Antal elever fördelat efter åldersgrupperna 5 år eller yngre, 6 år, 7 år, 8 år, 9 år, 10 år, 11 år samt 12 år eller äldre.

1.1.3 Statistiska mått

Statistiken över elever i specialskolan presenteras som antal, andelar, summor, medelvärden och spridningsmått

1.1.4 Redovisningsgrupper

Redovisning sker per skola, ort och kön. Från och med statistiken för läsåret 2010/11 består specialskolan av 10 skolenheter, varav tre hör till Hällsboskolan. I publicerade tabeller som enbart avser elever i specialskolan redovisas 8 skolor, där Hällsboskolans tre enheter presenteras som en. I publicerad statistik över samtliga skolformer redovisas dock alla 10 skolenheter. Utöver detta förekommer redovisningsgruppen skoltyp.

1.1.5 Referenstider

Statistiken avser den 15 oktober 2012.

1.2. Fullständighet

Statistiken ger en god bild över elever i specialskolans årskurs 1–10 och ingår som en del av den samlade bilden av skolsektorns verksamhet.

Statistik över elever i fritidshem samt förskoleklasser med Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) som huvudman, redovisas inom statistiken över förskoleklasser respektive fritidshem. Statistik över den pedagogiska personalen i specialskolan redovisas inom statistiken *Pedagogisk personal*. Kostnader för specialskolan publiceras inom statistiken *Kostnader för förskola, fritidshem, skola och vuxenutbildning*.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Statistiken över elever i specialskolan är totalräknad på gruppnivå, vilket innebär att urvalsfel inte förekommer. Skolformen är liten, vilket skapar god överblick, och den allmänna bedömningen är att såväl registren som den statistik som publiceras håller hög kvalitet.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

Statistiken är totalräknad och därmed inte påverkad av urvalsosäkerheter.

2.2.2 Ramtäckning

Skolregistret, som utgör ramen för undersökningen, anses ha god täckningsgrad och uppdateras kontinuerligt allt eftersom undersökningen pågår.

Ingen känd över- eller undertäckning förekommer.

2.2.3 Mätning

Statistikens kvalitet är beroende av uppgiftslämnarnas kvalitet på de efterfrågade uppgifterna. Utbildningsanordnare registrerar uppgifterna via elektroniska blanketter. SCB skickar återrapporter med misstänkta fel till uppgiftslämnarna som då får möjlighet att kontrollera vad som skickats in. De mätproblem som uppstår i undersökningen består huvudsakligen av att uppgiftslämnarna feltolkar instruktioner eller brister i engagemang. Dataregistreringsfel förhindras nästan helt genom validitetskontroller. Det har inte framkommit några indikationer på att det förekommer mätfel som påverkar statistiken nämnvärt.

2.2.4 Svartsbortfall

Svartsbortfall, vanligen förkortat till bortfall, uppstår när värde på en eller flera variabler i en undersökning inte kan hämtas in. Saknas alla värden för ett undersökningsobjekt (t.ex. person, företag, kommun osv.) är det frågan om *objektsbortfall*; saknas enbart vissa värden, handlar det om *partiellt bortfall*.

Statistiken över elever i specialskolan baseras på en undersökning som har full svarsfrekvens för insamlingsobjektet skola, dvs. alla skolor inom specialskolan har lämnat in uppgifter. Tyvärr finns ingen direkt kunskap om skolorna har lämnat in uppgifter för samtliga undersökningsobjekt dvs. elever. Men, eftersom skolformen är liten och därmed överblickbar innebär det att risken för att eventuellt objektsbortfall skulle påverka statistiken nämnvärt är mycket liten.

Skolorna har lämnat in samtliga efterfrågade uppgifter, men för uppgifter om elevers hemkommun eller annat modersmål är det svårt att kontrollera att detta har rapporterats för alla elever som ska ha uppgifter om detta. Elevers hemkommun ska endast rapporteras om det är fråga om en annan kommun än där skolan finns och motsvarande gäller om elever har annat modersmål. För dessa variabler kan man därför inte med full säkerhet säga att alla uppgifter har kommit in, men inget tyder på att eventuellt partiellt bortfall skulle ha någon snedvridande effekt på statistiken.

2.2.5 *Bearbetning*

Bearbetningsfel är fel som kan uppkomma när man bearbetar det insamlade materialet, manuellt eller maskinellt.

För vissa typer av fel som uppkommer vid databeredning (dataregistrering, kodning och granskning/rättning) kan man efter studier som bygger på upprepning av dessa moment ibland dra slutsatser om både risker och konsekvenser.

Andra bearbetningsfel beror på den ”mänskliga faktorn”, t.ex. beräkningsfel, programmeringsfel och systemfel. Risken för att de skall inträffa och den konsekvens detta får för statistiken är mycket svår att beräkna. SCB arbetar kontinuerligt för att minska riskerna för negativ inverkan på statistikens tillförlitlighet på grund av fel som beror på den ”mänskliga faktorn”, både förebyggande och genom snabba åtgärder när sådana fel upptäcks.

För statistiken över elever i specialskolan granskas skolornas uppgifter i samband med att de lämnas via SCB:s elektroniska insamlingssystem. När allt material kommit in görs ytterligare granskning. Där det finns misstänkta felaktigheter återkontaktas skolorna varvid uppgifterna bekräftas eller rättas. Kontroller görs då huvudsakligen mot föregående läsårs elevuppgifter. Inga indikationer finns på att statistiken skulle vara påverkad av bearbetningsfel, men inga särskilda studier har genomförts kring detta.

2.2.6 *Modellantaganden*

Inga andra modellantaganden görs än den metodik som redovisats ovan.

2.3 **Redovisning av osäkerhetsmått**

Osäkerhetsmått för slumpmässiga urvalsfel (vanligen 95-procentiga konfidensintervall) beräknas inte eftersom det är en totalräknad undersökning. Inte heller några andra osäkerhetsmått beräknas.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Årlig mätning per 15 oktober eller närliggande vardag. Redovisningen avser läsåret 2012/13.

3.2 Framställningstid

Statistiken publiceras cirka fem månader efter referenstidens slut.

3.3 Punktlighet

Publicering sker enligt publiceringsplan för serien Sveriges officiella statistik.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Från och med år 1992 finns jämförbar statistik med undantag av följande förändringar:

- Ekeskolan, Örebro, var inte specialskola läsåren 2001/02–2007/08
- Hällsboskolan, Sigtuna, var inte specialskola läsåren 2002/03–2007/08. Skolan har verksamhet vid de kommunala skolorna S:ta Gertruds skola, årskurs 1–6, och S:t Olofs skola årskurs 7–10 men fr.o.m. läsåret 2009/10 också verksamhet i Umeå vid den kommunala skolan Västangårds skola, årskurs 1–10. Statistiken för de tre skolenheterna redovisas dock som en enda enhet - Hällsboskolan.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Statistiken går att jämföra mellan skolor och orter, vilket här är detsamma förutom för Hällsboskolan som finns på tre olika orter, men ändå redovisas som en skola. Utöver detta går statistiken att jämföra mellan skoltyper, dvs. region-skolor och riksskolor, samt mellan kön.

4.3 Sammanvändbarhet med annan statistik

Den insamlade statistiken används även vid beräkningen av kostnader för utbildningsväsendet samt pedagogisk personal.

Eftersom statistiken om specialskolan publiceras på detaljerad nivå – samtliga skolor i Sverige redovisas separat, finns stor möjlighet att sammanvända statistiken, t.ex. med annan statistik inom Skolverkets nationella uppföljningssystem.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken över elever i specialskolan publiceras i Skolverkets olika publikationsserier, t.ex. *Beskrivande data* och *Barn, elever och personal. Riksnivå. Del 2*. Samtliga rapporter finns tillgängliga via Skolverkets webbplats, www.skolverket.se.

För årgångarna 1993/94 och tidigare år finns elevstatistik publicerad i SCB:s *Statistiska meddelanden*, serie U40. Elevstatistiken finns även i *Statistisk Årsbok* och i *Utbildningsstatistisk Årsbok* som båda utges av SCB.

5.2 Presentation

Statistiken presenteras som tabeller, diagram och kommenterande text.

5.3 Dokumentation

Statistikens kvalitet beskrivs i innevarande dokument, *Beskrivning av statistiken (BaS)*. Eftersom uppgifterna samlas in på makronivå finns inget mikrodataregister att dokumentera, men makroregistret dokumenteras på motsvarande sätt och publiceras under rubriken *Detaljerad information om mikrodata (MetaPlus)*. Samtliga dokumentationer finns att tillgå på SCB:s webbplats, www.scb.se/UF0122.

5.4 Tillgång till primärmaterial

SCB utför efter beställning specialbearbetningar av primärmaterial.

5.5 Upplysningstjänster

För ytterligare upplysningar kontakta Skolverket, tfn: 08-527 332 00 vx, e-post: skolverket@skolverket.se

För beställning av specialbearbetningar kontakta Statistiska centralbyrån, tfn: 019-17 60 00 vx, e-post: scb@scb.se